

ברוב. אבל דבר שיש אנשים שמוכרים אותו באומד ולא מקפידים על המנין, הוא אינו חשוב דיו, והוא כן מתבטל ברוב, **מאי איכא למימר?** מדוע אין הבהמה האסורה מתבטלת ברוב הבהמות הכשרות? והרי יש אנשים שאינם מקפידים למכור בהמותיהם במנין אלא מוכנים למכור אותו באומד, בעדר, ובכאי גונא סבר רבי יוחנן שהם מתבטלים ברוב!?

ומשנינן: **אמר רב פפא: האי תנא** של משנתנו, הסבור שבהמה אסורה אינה מתבטלת ברוב בהמות כשרות, **תנא ד"ליטרא קציעות" הוא**, וכדמפרש ואזיל.

דאמר האי תנא: כל דבר שיש בו [אפילו רק עג-א לפעמים] **מנין**, על אף שעל פי לרוב אין מוכרין אותו במנין, ואפילו היה איסורו **בדרבנן — לא בטיל ברוב.**

ולמאן דאמר זה, **כל שכן** אם היה דבר האיסור אסור באיסורא **דאורייתא**, שאינו מתבטל ברוב, משום שהוא "דבר שיש בו מנין". ולכן, לפי מאן דאמר זה, לא מתבטל קרבן פסול שהתערב בזבחים כשרים, ואסורה כל התערובת.

דרך מוכרי קציעות, לרוב אין הם מוכרים ליתראות בודדות של קציעות, אלא דורסים אותם בצורת עיגול, בכלי העשוי לדריסה, הנקרא "עיגול", ומוכרים אותן עיגולים עיגולים. ויש לפעמים שהם מוכרים אותן ליתראות בודדות, שחותכים ליתרא מתוך העיגול הגדול, ומוכרים אותה.

דתניא: ליתרא [מידה מסוימת] של קציעות, תאנים מיובשות, שהיו קדושות בקדושת תרומה, וקדושתן היא רק מדרבנן, לפי שמן

יחד עם הגפן, **הראוי** להאסר באיסור **כלאי הכרם**, נאסרת התערובת כולה משום **כלאי הכרם**.

ואיתמר עלה, על משנה זו, שנחלקו רבי יוחנן וריש לקיש בביאור שיטת רבי מאיר, שאמר "כל שדרכו להמנות" אינו בטל ברוב:

רבי יוחנן אומר, "את שדרכו למנות" שנינו בדברי רבי מאיר. והיינו, שרבי מאיר אוסר את התערובת רק כשהיה בה דבר איסור שהוא כה חשוב עד שהכל מוכרים אותו במנין. אבל אם היו אנשים שמוכנים למכור אותו באומד, הרי אף על פי שיש אנשים שמוכרים אותו רק במנין, דבר שכזה אינו מספיק חשוב כדי שלא יתבטל האיסור ברוב, אליבא דרבי מאיר.

ואילו **רבי שמעון בן לקיש אומר, "כל שדרכו למנות" שנינו** בדברי רבי מאיר. והיינו, שאפילו דבר אשר חלק מהאנשים מוכרים אותו במנין וחלק מוכרים אותו באומד, הוא חשוב דיו כדי שלא יתבטל ברוב.

ועתה מסיימת הגמרא את קושייתה, מדוע לא יתבטלו הבהמות האסורות שהתערבו בזבחים כשרים:

הניחא לריש לקיש, שאמר "כל שדרכו לימנות" אינו מתבטל ברוב לפי רבי מאיר, שפיר אין בעלי חיים מתבטלים ברוב במשנתנו, משום שיש אנשים המוכרים אותם במנין דוקא.

אלא לרבי יוחנן, הסובר שרק דבר המוגדר בתורת "את שדרכו לימנות" אינו מתבטל

גוונא:

רבי מאיר אומר, כך נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע בענין זה:

רבי אליעזר אומר, על אף שהספק הוא באיזה פה מפיות העיגולים נמצאת התרומה, ואין כאן מאה פיות כלים כנגד הפה האסור, בכל זאת הקילו חכמים בתרומה דרבנן לצרף את כל הקציעות הנמצאות בכל הכלים, ואפילו אותן הנמצאות בתחתית הכלים שאינן מעורבות באיסור [שהרי ודאי לנו שהאיסור נמצא רק בפי הכלי ולא מתחתיו], ורואין את הקציעות העליונות כאילו הן פרודות מעל הפומין, ומעורבות בקציעות הנמצאות בתחתיות הכלים. והתחתונות, שהן היתר, מצטרפות יחד ומעלות מבטלות את קציעות התרומה העליונות. ואם יש ליטרא אחת תרומה ומאה ליטראות חולין, בטילה ליטרת התרומה ברוב החולין, ואינה מדמעת את כל התערובת.

רבי יהושע אומר, אין הקציעות שבתחתיות הכלים מצטרפות [דהיינו, לא קלו כל כך לצרפם על אף שאינם בכלל הספק] כדי לבטל את התרומה שבפי הכלים. ולכן, רק אם יש מאה פומין של כלים, ובהן קציעות היתר, יעלו, יבטלו אותן מאה פומין חולין את התרומה הנמצאת בפי הכלי שבו נמצאת התרומה.

ואם לאו, אם אין מאה פומין חולין, הרי כל הקציעות הנמצאות בפי הפומין, אסורין. ואולם השולים של הכלים, הקציעות הנמצאות מתחת לפיות, מותרין, לפי שאינן בכלל הספק.

התורה אין תרומה אלא בדגן תירוש ויצהר [תבואה, יין ושמץ], שדרסה [והיינו, שנהגו לדחוס את התאנים המיובשות ולדבקים לגושים גדולים על ידי דריסתם בכלים מסוימים, כגון "עגול", שהוא כלי עגול אשר דוחסים בו את הקציעות עד שמתקבל גוש מדובק בצורה של "עיגול", או שדחסו אותו בחבית או בכורת], הרי אם דרסה לליטרת הקציעות הקדושה בקדושת תרומה על פי עגול, בחלקו העליון של הכלי הנקרא "עגול", ולא דרסה בתוכו, אלא רק בפי העיגול, למעלה, ובתוכו של העיגול נמצאים קציעות חולין, ונמצאים כאן עוד הרבה כלים עגולים שיש בהם קציעות חולין, ונתערב בהם הכלי העגול אשר בפיהו נמצאת ליטרת קציעות התרומה, ואינו יודע האדם שדרס את ליטרת קציעות התרומה באיזה עגול דרסה לליטרת התרומה. ואין כאן מאה פיות של כלים עם קציעות חולין כדי שנוכל לומר שמתבטל פי העיגול שיש בו תרומה במאה פיות עיגולין חולין.

ונמצא שכל הקציעות הנמצאות בפיות ה"עיגולים" אסורים באכילה לזרים מחשש תרומה. אך הקציעות הנמצאות בתחתיות העיגולים אינן אסורות, שהרי ודאי לנו שהאיסור נמצא רק בפי ה"עיגול" למעלה, ולא מתחתיו.

או שדרסה לליטרת הקציעות של תרומה על פי חבית, ואינו יודע באיזו חבית דרסה.

או שדרסה על פי כורת, ואינו יודע באיזו כורת דרסה.

נחלקו בדבר רבי מאיר ורבי יהודה מהי דעתם של רבי אליעזר ורבי יהושע בכהאי

שאמר בהמה פסולה לקרבן שהתערבה בזבחים כשרים אינה בטילה ברוב, הם רבנן, דפליגי על רבי יהושע וסברי שדבר שדרכו להמנות כן בטל, שאני הכא, כי בעלי חיים חשיבי מצד היותם "בעלי חיים", ואין חשיבותם מצד "דבר שדרכו להמנות", ולא בטלי.

אלא שעדיין יש להקשות: גם אם נאמר שבעלי חיים חשיבי ולא בטילי, [וכן אם נאמר שאינם מתבטלים משום שהם דבר שדרכו להמנות], מדוע לא נתיר את כל התערובת מצד אחר, מדין "הלך אחר הרוב".

ונמשוך חד חד מינייהו, מכל הבהמות שבתערובת, וניקרב, נקרבה אלינו מתוך התערובת, ונימא ונאמר על כל אחד ואחד מהפורשים מהתערובת: כל דפריש, מרובא פריש!?

אך תמהה הגמרא על הקושיה הזאת: כיצד אמרת "נמשוך חד חד מינייהו"!

והרי הוה ליה בהמת האיסור שהתערבה בתוך הזבחים הכשרים "קבוע", ויש לנו כלל עג-ב שאין הולכים אחר הרוב במקום שהאיסור הוא "קבוע" במקומו, לפי שכל "קבוע", כמחצה על מחצה, דמי! (8)

אלא, מבארת הגמרא, כך היתה הקושיה:

רבי יהודה אומר, כך נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע:

רבי אליעזר אומר: אם יש שם מאה פומין חולין, יעלו, יתבטלו קציעות התרומה שבפי הכלי. ואם לאו, אם אין שם מאה פומין חולין, הפומין כולם אסורין, וכו' [והשוליים מותרים].

רבי יהושע אומר: אפילו יש שם שלש מאות פומין — לא יעלו.

ואם דרסה לליטרת קציעות התרומה ב"עוגול", בתוך העיגול, שהוא רחב הרבה, והרבה ליטרות של קציעות נמצאות בו, ואינו יודע עתה באיזה מקום בעיגול דרסה, או לצפונה או לדרומה — דברי הכל יעלו. כי מעתה שנדרסה, שוב אין כאן דבר שבמנין כלל, לפי שאותה ליטרא של תרומה שוב לא תימכר בתור ליטרא בפני עצמה, שהרי נדרסה והתערבה בתוך העיגול הגדול.

וזהו התנא של "ליטרא קציעות", שהוא סובר שאפילו דבר שלפעמים נמכר במנין, כמו ליטרא קציעות, אשר רק לפעמים חותכים אותה מהעיגול ומוכרים אותה בפני עצמה, ואפילו היה האיסור רק מדרבנן, הוא אינו בטל ברוב, והתנא במשנתנו סבור כמותו.

רב אשי אמר: אפילו תימא תנא דמתניתין,

8. דין "קבוע" שהוא כמחצה על מחצה, הוא דין תורה, שאין ללכת אחר הרוב במקום שהמיעוט הוא דבר הקבוע במקומו, אלא נשאר הספק כאילו היה מחצה על מחצה. מקור הדין שבקבוע אין הולכים אחר הרוב, נלמד מדין רציחה, שאמרה תורה שחייב הרוצח